

6. Сорокина И. Р., Калетинская М. И. Влияние адаптации на процесс социализации девиантных подростков [Текст] // Педагогическое мастерство: материалы VI Междунар. науч. конф. (г. Москва, июнь 2015 г.). — М.: Буки-Веди, 2015. — С. 13-17.
7. Налчаджян А. А.. Психологическая адаптация: механизмы и стратегии / А. А. Налчаджян. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Эксмо, 2010. — 368 с.
8. Соціологія : короткий енциклопедичний словник / під ред. В.І. Воловича ; Соціологічна асоціація України.- К.: Укр. Центр духовної культури, 1998.
9. Капська А. Й. Соціальна робота : [навч. посіб] / А. Й. Капська. — К. : Центр навчальної літератури, 2005. — 246 с.

References

1. Osipov G.V. Social'nyj jenciklopedicheskiy slovar' / G.V. Osipov – M., 2002. – 530 s
2. Jarskaja-Smirnova, E.R. Social'naja rabota s invalidami / E.R. Jarskaja-Smirnova – Spb.: Piter, 2004. – 316 s.
3. Klopota Є. А. Vpliv sim'ї na proces integracii osobistosti z vadami zoru / Є. А. Klopota // Aktual'ni problemi navchannja ta vihovannja ljudej z osoblivimi potrebami. – 2014. – № 11. – S. 166-177
4. Parsheva E. A. Sem'ja kak social'nyj resurs dlja slepyh i slabovidjashhih shkol'nikov // Molodoj uchenyj. — 2017. — №8. — S. 267-269
5. Platonova O. G., Osoblivosti socializacii ditej z obmezhenimi funkcional'nimi mozhlivostjami // Naukovi praci. Pedagogika; Vip. 239. T. 251. – 2014. – S. 127-130
6. Sorokina I. R., Kaletinskaja M. I. Vlijanie adaptacii na process socializacii deviantnyh podrostkov [Tekst] // Pedagogicheskoe masterstvo: materialy VI Mezhdunar. nauch. konf. (g. Moskva, ijun' 2015 g.). — М.: Buki-Vedi, 2015. — S. 13-17.
7. Nalchadzhan A. A.. Psihologicheskaja adaptacija: mehanizmy i strategii / A. A. Nalchadzhan. — 2-е изд., pererab. i dop. — М.: Jeksmo, 2010. — 368 s.
8. Sociologija : korotkiy enciklopedichnij slovník / pid red. V.I. Volovicha ; Sociologichna asociacija Ukraїni.- K.: Ukr. Centr duhovnoї kul'turi, 1998.
9. Kaps'ka A. J. Social'na robota : [navch. posib] / A. J. Kaps'ka. — K. : Centr navchal'noї literaturi, 2005. — 246 s.

Одержано статтю: 15.01.2018

Прийнято до друку: 29.01.2018

УДК: 37.015.31:17.022.1:373.2

DOI: 10.15330/esu.12.172-178

Надія Кравець,

кандидат педагогічних наук, доцент, ДВНЗ
“Прикарпатський національний університет імені
Василя Стефаника” (м.Івано-Франківськ, Україна)

Nadiia Kravets,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
Associate Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian
national university (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
westangel@ukr.net

ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

EDUCATION OF HUMANE BEHAVIOR OF CHILDREN OF SENIOR PRESCHOOL AGE IN MODERN SOCIETY

У статті проаналізовані дослідження гуманної поведінки дітей старшого дошкільного віку; проблеми формування гуманних відносин; описано ситуації, в яких діти не тільки практично опановують різними навичками і вміннями, а й освоюють певні норми поведінки в колективі однолітків; формування гуманних якостей.

Встановлено, що для організації ефективного процесу формування гуманних відносин дошкільників важливе значення мають психологічні особливості, які охоплюють різні психічні сфери дітей старшого дошкільного віку – пізнавальну, вольову, емоційну –й

свідчать про те, що цей вік є переломним та багатим на новоутворення, які забезпечують перехід дитини до систематичного шкільного навчання.

Простежено, що поняття “гуманні почуття” тісно пов’язано з поняттям “моральні почуття”, що позначається на існуванні достатньо близьких класифікацій означених понять. Відтак, гуманність є вершиною моральності, оскільки в ній любов до всього живого поєднується з милосердям, безкорисливою допомогою людям, чесністю, добротою, миролюбністю, працьовитістю, турботою про людину, повагою її прав на самовизначення і свободу, урахуванням особистісних потреб, а також створенням комфортних умов щодо перебування в навчальному закладі та на шляху до успіху.

У статті проаналізовано особливості розвитку у дитини емоцій та почуття емпатії та виокремлено ряд умов, що є необхідними для виховання гуманних почуттів: підтримка позитивного емоційного стану кожної дитини; формування у дитини довільності поведінки; створення позитивного мікроклімату в середовищі її перебування; поглиблення її розширення знань та уявлень малюка про ті чи інші морально-етичні категорії; розвиток у дитини уміння диференціювати різні почуття; надання можливості дитині вправлятися в умінні “вживатися” в різні емоціогенні ситуації, не залишаючись до них байдужими.

Зроблено висновок, що формування особистості дитини, виховання у неї якостей гуманістичної спрямованості та певної моральної позиції – складний педагогічний процес, в основі якого лежить правильний, гармонійний розвиток почуттів, що тісно пов’язаний із розвитком у дітей дошкільного віку емоційного ставлення до навколишнього світу.

Ключові слова: виховання, гуманізм, емоції, гуманна поведінка, діти старшого дошкільного віку, норми поведінки.

In the article the analysed researches of humane conduct of children of senior preschool age; problems of forming of humane relations; situations in which to put not only practically seize different skills and abilities are described but also master the certain codes of conduct in the collective of yearlings; forming of humane qualities. It is set that for organization of effective process of forming of humane relations of under-fives psychological features which engulf the different psychical spheres of children of senior preschool age have an important value – cognitive, volitional, emotional th is testified that this age is critical and rich on new formations which provide passing of child to the systematic school studies.

It is traced, that concept "humane feelings" it is closely constrained with a concept "moral feelings", that affect existence enough near classifications of the marked concepts.

Consequently, humanity is the top of morality, as in her love to all living combines with mercy, by a disinterested aid to the people, by honesty, kindness, peaceful nature, industriousness, anxiety about a man, by respect of her rights of self-determination and freedom, taking into account of personality necessities, and also creation of comfort terms in relation to a stay in educational establishment and on a way to success.

The article analyzes the peculiarities of the child's development of emotions and feelings of empathy and identifies a number of conditions necessary for the upbringing of humane feelings: maintaining the positive emotional state of each child; formation of an arbitrary behavior in a child; creation of a positive microclimate in the environment of its stay; deepening and expanding knowledge and ideas of the baby about those or other moral and ethical categories; development of a child's ability to differentiate different feelings; giving the child the opportunity to exercise in the ability to "get used" to different emotional situations, not remaining indifferent to them.

It is concluded that the formation of the personality of the child, the education of her qualities of humanistic orientation and a certain moral position is a complicated pedagogical process, which is based on the correct, harmonious development of feelings, which is closely linked to the development of emotional attitude among children of the preschool age to the surrounding world.

Key words: education, humanism, emotions, humane behavior, children of the senior preschool age, norms of behavior.

Постановка проблеми. Законами України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, Державним базовим компонентом дошкільної освіти (БКДО) в Україні визначено, що дитина має стати центром виховного процесу, а його метою формування соціально активної, творчої, гуманістично-спрямованої особистості.

У змісті БКДО в Україні вказується, що дошкільна освіта має гнучко реагувати на сучасні соціокультурні запити, збагачувати знання дитини необхідною якісною інформацією, допомагати їй реалізувати свій природний потенціал, орієнтуватися на загальнолюдські й національні цінності [3, с. 3].

Необхідність створення у суспільстві моральної атмосфери, яка сприяла б утвердженню в усіх ланках суспільного життя гуманного ставлення до людини, вимогливості до себе та інших, чесності, довір'я, поєданого з високою відповідальністю посилює роль означеної проблеми. У цьому контексті актуалізується особливий підхід до виховання гуманної поведінки дітей, що ґрунтується на постійному творенні загальнозначущих гуманних вчинків як практичному втіленні відповідних норм гуманності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. У дослідженнях педагогів і психологів проблема виховання гуманної поведінки представлена такими окремими її проявами, як милосердя (І. Княжева), чуйність (М. Воробйова, Т. Пономаренко), співчуття, співпереживання (Г. Кошелева, Л. Стрелкова), гуманні взаємини (Л. Артемова, А. Гончаренко, В. Котирло, В. Павленчик), турботливість (І. Дьоміна, М. Тимошенко), взаємодопомога (А. Виноградова, Л. Пеньєвська, Т. Поніманська, Т. Репіна), гуманізм (Л. Врочинська, Н. Цуканова). Відтак, формування досвіду гуманної поведінки старших дошкільників комплексно не проаналізовано, що і зумовило вибір теми статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для організації ефективного процесу формування гуманних відносин дошкільників, необхідно перш за все з'ясувати їх психологічні особливості. Найбільш суттєві зміни, які охоплюють різні психічні сфери дітей старшого дошкільного віку – пізнавальну, вольову, емоційну – свідчать про те, що цей вік є переломним та багатим на такі новоутворення, які забезпечують перехід дитини до систематичного шкільного навчання.

Гуманність є вершиною моральності, оскільки в ній любов до всього живого поєднується з милосердям, безкорисливою допомогою людям, чесністю, добротою, миролюбністю, працьовитістю, турботою про людину, повагою її прав на самовизначення і свободу, урахуванням особистісних потреб, а також створенням комфортних умов щодо перебування в навчальному закладі та на шляху до успіху.

Поняття “гуманні почуття” тісно пов'язано з поняттям “моральні почуття”, що позначається на існуванні достатньо близьких класифікацій означених понять. Так, учена О. Л. Кононко вказує на те, що нині не існує системи чіткої класифікації моральних почуттів й надає власний їх перелік:

- почуття правди;
- почуття довіри (заґрунтоване на довірі, сумлінності, доброзичливості, взаєморозумінні, альтруїзмі тощо);
- почуття справедливості;
- почуття емпатії (здатність розуміти переживання інших, співчуття, чуйність);
- почуття прихильності;
- почуття гідності та ряд інших почуттів [5, с. 130–135].

Теоретичними основами виховання гуманних почуттів у дітей дошкільного віку слугують: положення про гуманність як основу моральності, про необхідність

ціннісного (гуманного) ставлення до іншої людини та до світу природи, про природу гуманних почуттів і стосунків, особливості їх розвитку в дошкільному дитинстві. Аналіз змісту основ виховання гуманних почуттів дошкільників потребує наукового розгляду змісту самого поняття “гуманні почуття”, що, в свою чергу, призводить до необхідності виділення більш загальних категорій “емоції” та “почуття”. О. Буракова розглядає емоцію як переживання, пов’язане з упередженим ставленням до чого-небудь, залежить від конкретної ситуації і стану людини в даний момент, характеризується раптовістю виникнення, швидкої змінюваності [1, с. 37].

Розглянемо особливості дитини-дошкільника, які дозволяють успішно формувати гуманні почуття. А саме:

- діти приймають та схвалюють вимоги дорослого підтримувати доброзичливі стосунки;
- велика емоційна сприйнятливність дитини, її бурна реакція на різні життєві події, здатність відчувати почуття та настрої оточуючих;
- виявлення гуманістичних почуттів дитини, головним чином, у сфері відносин з однолітками;
- з трьох років у дітей розвивається потреба в довірливому відношенні до дорослого й здатність відчувати його емоційний стан, зрозуміти причину зміни настрою;
- дитина старшого дошкільного віку за певних обставин здатна усвідомити негативні сторони власних дітей; уміє поставити себе на місце іншого з тим, щоб “пережити” ситуацію з його точки зору. У цьому віці загострюється потреба дитини в дружніх стосунках з однолітками [1, с. 44].

О. Буракова визначає наступні складові гуманного ставлення до людини, пов’язані із відповідними почуттями:

- доброзичливе ставлення, яке виявляється в умінні доставити приємне, радість іншим, надати послугу, побудоване на доброті людини, почутті любові до ближнього як до самого себе;
- чуйне ставлення, що виявляється в умінні розділити радість і горе інших, відгукуватися на прохання, допомогти подолати негативне переживання, засноване на розвитку співпереживання і співчуття;
- уважне ставлення, що виявляється в умінні помітити і зрозуміти переживання інших (не яскраво виражені), підтримати позитивні, полегшити негативні, що залежить від розвиненості почуття жалю;
- дбайливе ставлення, що виявляється в умінні надати допомогу і підтримку іншого в необхідній ситуації, що залежить від розвиненості почуття любові до ближнього і співчуття;
- справедливе ставлення, що виявляється в умінні визнати рівні права в будь-якій діяльності всіх учасників, засноване на почутті справедливості, повазі до інших [1, с. 40].

Також аналізуємо особливості розвитку емоцій дитини, за О. Кононко. Він характеризує емоції як особливий клас психічних процесів і станів, пов’язуючи їх із інстинктами, потребами та мотивами дитини [5, с. 27]. Прикладами є і зарубіжні психологи (В. Вундт, У. Джемс, К. Ланге, З. Фрейд та ін.), які розглядали емоції з точки зору фізіологічного підходу, ототожнюючи їх з вегетативними змінами або фізіологічними процесами, що проходять в центральній нервовій системі. Ставлення до емоцій як до психічних процесів, формування яких відбувається під впливом

соціальних факторів, утвердилося в працях Л. С. Виготського та його послідовників (О. В. Запорожець, Я. З. Неверович, О. М. Леонт'єв).

У сучасних дослідженнях почуття відносяться до складних емоційних проявів, вони відображають духовну сферу людини. С. Л. Рубінштейн підкреслював: "... почуття людини як складні цілісні освіти мають свій зміст, вони організуються навколо певних об'єктів, осіб або навіть предметних областей (наприклад, мистецтво) і певних сфер діяльності" [7, с. 610].

Гуманні почуття входять до складу вищих почуттів, за своєю природою вони є моральними, соціальними, духовними. При всій динамічності, плинності почуттів у певних умовах вони можуть придбати більш постійний, більш стійкий характер. Якщо в житті людини відбувається повторення подібних обставин, які сприяють виникненню однорідних почуттів, на цій основі проходить закріплення зв'язків між певною групою подразників і відповідною емоційною реакцією – таким чином формується ставлення. У дослідженнях Л. А. Абрамян, І. Д. Беха, О. Б. Буракової, Р. С. Буре, Л. С. Виготського, М. В. Воробйової, А. Д. Кошелевої, М. І. Лісіної, Є. Є. Шишлової, гуманне ставлення розглядається як багатокomпонентне поняття, кожен елемент якого залежить від відповідного йому гуманного почуття, підкріпленого умінням людини діяти певним чином.

Дитина, не вміючи керувати своїми переживаннями, майже завжди опиняється в полоні почуття, що її захоплює. Зовнішній прояв почуттів у дитини, порівняно з дорослою людиною, має більш бурхливий, мимовільний і безпосередній характер. У новонароджених дітей є лише безумовно-рефлекторні емоційні реакції, перші прояви почуттів дітей раннього віку пов'язані переважно із задоволенням органічних потреб – у їжі, теплі, здоровому фізичним стані. У подальшому на основі наявних емоційних реакцій формуються нові, умовні.

Особливе значення має розвиток у дитини емпатії як почуття емоційної прихильності, симпатії до близьких людей, співчуття щодо їхніх переживань і вчинків. Поступово почуття починають викликатися не тільки тим, що просто приємно чи неприємно, але й тим, що добре чи погано, що відповідає або суперечить вимогам оточуючих людей, наприклад, дитина задоволена, коли дорослий її хвалить, схвалює поведінку. Український дослідник самосвідомості П. Р. Чамата вказує на те, що для того, щоб гуманні якості набули для дитини особистісного сенсу, стали органічним надбанням образу власного "Я" особистості, дошкільник має "пережити своє ставлення до інших людей і ставлення інших людей до себе" [8, с. 18].

До початку дошкільного віку дитина приходять вже з відносно багатими емоційними переживаннями. Дитина дошкільного віку, відкриваючи для себе різноманіття навколишнього світу та вступаючи в різнохарактерні взаємодії з різними сферами дійсності, проявляє себе самим доступним чином емоційно. Емоції як зовнішній прояв внутрішнього світу дитини дозволяють визначити її ставлення до подій, сприяти особистісному становленню. Як зазначає В. Зеньківський, емоція являє собою специфічний, винятковий знак і символ субкультури дитини, а дитинство є "золотим віком для емоційного в нас" [4, с. 226].

Саме почуття та емоції дітей виступають складовою базою особистісної культури дошкільника, і, як зауважив О. В. Запорожець, емоція виступає функціональним органом індивіда, ядром особистості. В. С. Мухіна говорила про те, що у дошкільному віці діти знаходяться "в полоні" емоцій, почуття переважають над усіма сторонами життя [6, с. 121].

Вивчення наукових праць А. М. Виноградової, М. В. Воробйової, Г. М. Годіної, О. Л. Кононко, В. Г. Нечаєвої, Ю. О. Приходько, Д. Б. Сушенцевої та ін. дозволило виокремити ряд умов, що є необхідними для виховання гуманних почуттів у дошкільників:

- 1) підтримка позитивного емоційного стану кожної дитини;
- 2) формування у дитини довільності поведінки;
- 3) створення позитивного мікроклімату в середовищі її перебування;
- 4) поглиблення й розширення знань та уявлень малюка про ті чи інші морально-етичні категорії;
- 5) розвиток у дитини уміння диференціювати різні почуття;
- 6) надання можливості дитині вправлятися в умінні “вживатися” в різні емоціогенні ситуації, не залишаючись до них байдужими.

Якщо дитину правильно виховувати, то для них стає звичною побутова праця. Більшість старших дошкільників починає усвідомлювати суспільну користь своєї праці як допомогу дорослим чи іншим дітям. У цей віковий період формується вибіркоче, оцінне ставлення дитини до тих видів діяльності, які найбільшою мірою сприяють досягненню нею успіхів, тобто є суб’єктивно значущими. Завдяки включенню старших дошкільників у різні види діяльності відповідно до їхніх здібностей та інтересів, досягається не тільки значний виховний ефект, але і створюються позитивні передумови для розвитку якостей підростаючої особистості – як загальних, так і спеціальних, формуються відповідні відносини дошкільників у процесі виконання колективних творчих справ.

З самого раннього дитинства дитина вступає в складну систему взаємовідносин з оточуючими людьми (вдома, в ДНЗ і т.д.) і набуває досвід суспільної поведінки. Формувати у дітей навичок поведінки, виховувати свідомо, активне ставлення до дорученої справи, товариство, потрібно починати з дошкільного віку. У дитячому садку для цього чимало можливостей. У процесі повсякденного спілкування з однолітками діти навчаються жити в колективі, опановують на практиці моральними нормами поведінки, які допомагають регулювати відносини з оточуючими.

Працюючи з дітьми, вихователі приділяють велику увагу формуванню їх поведінки на заняттях, в іграх, праці і недостатньо оцінюють можливості повсякденної побутової діяльності, повсякденне життя дошкільної багата і різноманітна. В силу того, що діти відвідують ДНЗ, з’являється можливість тренувати в них гарну поведінку багаторазово, і це сприяє вироблення звичок. Кожен день діти вітаються і прощаються, прибирають після гри іграшки, вмиваються, одягаються на прогулянку і роздягаються. Щодня дитині доводиться акуратно вішати одяг, ставити взуття й т.д. У всіх цих ситуаціях вони не тільки практично опановують різними навичками і вміннями, а й освоюють певні норми поведінки в колективі однолітків, зокрема гуманне ставлення один до одного. Наприклад, дорослі повинні з самого дитинства виховувати у дітей чуйність, готовність прийти на допомогу один до одного. “Якщо товаришеві важко, допоможи йому”, “Якщо тобі важко – звернися по допомогу” – ось правила, якими повинні керуватися діти у повсякденному житті.

Висновок. Отож, формування особистості дитини, виховання у неї якостей гуманістичної спрямованості та певної моральної позиції – складний педагогічний процес, в основі якого лежить правильний, гармонійний розвиток почуттів. У свою чергу цей процес тісно пов’язаний із розвитком у дітей дошкільного віку емоційного ставлення до навколишнього світу. Проте нині реалізація завдань виховання основ гуманізму в дошкільників, зважаючи на зростаючий соціальний запит, стримується їхнім недостатнім теоретичним осмисленням, перш за все – щодо наукового пошуку ефективних форм, методів, технологій роботи з дітьми.

Література

1. Буракова О. Б. Подготовка студентов педагогического колледжа к воспитанию у дошкольников гуманных чувств и отношений : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 "Дошкольная педагогика" / Буракова Ольга Борисовна. – М., 2005. – 183 с.
2. Виховання гуманних почуттів у дітей / [С.Ладивір, О.Долинна, В.Котирло, О.Вовчик-Блакитна, Ю.Приходько; за наук. ред. Т.Піроженко, С.Ладивір, Ю.Манилюк]. – Тернопіль: Мандривець, 2010. – 168 с. – (серія "Дитина замовляє розвиток").
3. Державний Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.kr-admin.gov.ua>. – Назва з екрана.
4. Зеньковский В. В. Психология детства / В. В. Зеньковский. – М. : ШколаПресс, 1996. – 271 с.
5. Кононко О. Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві) : навч. посіб. для вищ. навч. закладів / О. Л. Кононко. – К. : Освіта, 1998. – 255 с.
6. Мухина В. С. Детская психология / В. С. Мухина. – М. : ООО Апрель-Пресс, Изд-во "ЭКСМО-Пресс", 2000. – 352 с.
7. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии / С. Л. Рубинштейн. – 2-е изд. (1946 г.). – СПб. : Питер, 2002. – 720 с. – (Серия "Мастера психологии").
8. Чамата П. Р. Роль мови у формуванні самосвідомості у дітей / П. Р. Чамата // Радянська школа. – 1952. – № 10. – С. 10.

Reference

1. Burakova O. B. Podhotovka studentov pedahohycheskoho kolledzha k vospytanyiu u doshkolnykov humannykh chuvstv y otnoshenyi : dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.07 "Doshkolnaia pedahohyka" / Burakova Olha Borysovna. – M., 2005. – 183 s.
2. Vykhovannia humannykh pochuttiv u ditei / [S.Ladyvir, O.Dolynna, V.Kotyrla, O.Vovchik-Blakytna, Yu.Prykhodko; za nauk. red. T.Pirozhenko, S.Ladyvir, Yu.Manyliuk]. – Ternopil: Mandryvets, 2010. – 168 s. – (seriia "Dytyna zamovliaie rozvytok").
3. Derzhavnyi Bazovyi komponent doshkilnoi osvity v Ukraini (nova redaktsiia) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://osvita.kr-admin.gov.ua>. – Nazva z ekrana.
4. Zenkovskiy V. V. Psykholohiya detstva / V. V. Zenkovskiy. – M. : ShkolaPress, 1996. – 271 s.
5. Kononko O. L. Sotsialno-emotsiyni rozvytok osobystosti (v doshkilnomu dytynstvi) : navch. posib. dlia. vyshch. navch. zakladiv / O. L. Kononko. – K. : Osvita, 1998. – 255 s.
6. Mukhyna V. S. Detskaia psykholohiya / V. S. Mukhyna. – M. : ООО April-Press, Yzd-vo "EKSMO-Press", 2000. – 352 s.
7. Rubynshtein S. L. Osnovn obshchei psykholohyy / S. L. Rubynshtein. – 2-e yzd. (1946 h.). – SPb. : Pyter, 2002. – 720 s. – (Seryia "Mastera psykholohyy").
8. Chamata P. R. Rol movy u formuvanni samosvidomosti u ditei / P. R. Chamata // Radianska shkola. – 1952. – № 10. – S. 10.

Одержано статтю: 12.02.2018

Прийнято до друку: 26.02.2018

УДК: 159. 943.8

DOI: 10.15330/esu.12.178-185

Катерина Лисенко-Гелемб'юк,

кандидат психологічних наук, доцент,
ДВНЗ "Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника" (м.Івано-Франківськ,
Україна)

Kateryna Lysenko- Gelembiuk,

Candidate of psychological sciences (PhD), Associate
Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian national
university (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
lysenko.katria@gmail.com

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТІСНОГО СТАНОВЛЕННЯ В ПЕРІОД ЮНОСТІ

ACTUAL PROBLEMS OF PERSONALITY FORMATION IN THE PERIOD OF YOUTH

У статті виражено феноменологію юнацького віку, у контексті амбівалентності, психологічної інтенсивності та складності означеного періоду, а також беззаперечної значущості в особистісному становленні молоді людини.